

Karlskrona kommun
kunskapsforvaltningen@karlskrona.se

2019-05-08
1 (29)
405-2018:7853

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Lyckeby
kunskapscentrum F-9 i Karlskrona kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Lyckeby kunskapscentrum F-9 avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Lyckeby kunskapscentrum F-9 i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn systematiskt leder och styr ett skolövergripande, strategiskt jämställdhetsarbete så att alla elever oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas. I detta ingår att följa upp hur jämställdhet, som en del av värdegrunden, integreras i undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor och lärare förstärker och utvecklar arbetet med lektionsstruktur och tydliggörande av mål och syfte i undervisningen.

Trygghet och studiero

Skolan har i flera delar ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärare och övrig personal på skolan fortsätter att utveckla det samlade arbetet kring studiero och ser till att alla lärare vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa en lugn miljö.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ser till att alla lärare ges tillräckliga förutsättningar att kvalitetssäkra omdömen och betyg, samt ser till att lärarna samverkar kring bedömningsfrågor. I detta ingår också att rektorn för diskussioner med lärare baserat på skolledningens analys av avvikelser i bedömning och betygssättning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 8 november 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, [Box 156, 221 00 Lund](#). Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:7853) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens kvalitetsbedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling. 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att rektorn i flera avseenden leder och styr skolans utveckling och skapar en grund för utveckling av utbildningen. Rektorn följer upp och analyserar kunskapsresultat och undervisningens genomförande, även om lärare endast i viss mån är delaktiga i uppföljningsarbetet. Rektorn följer emellertid inte tydligt upp hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Rektorn leder och styr också det pedagogiska arbetet med ett fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Däremot leder rektorn inget strategiskt jämställdhetsarbete för att säkerställa att alla elever ges samma förutsättningar oavsett könstillhörighet.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt det underlag myndigheten har samlat in under besöket.

Rektorn följer upp och analyserar resultat

Granskningen visar att rektorn genomför uppföljning och analys av kunskapsresultat och undervisningens genomförande, men att lärare endast i viss mån är delaktiga i uppföljningsarbetet och att rektorn inte tydligt följer upp hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen.

Rektorn, lärare och elevhälsans representanter uppger att de diskuterar kunskapsresultat på klass- och individnivå vid bland annat klass- och

mitterminskonferenser. Rektorn uppger vidare att kunskapsresultat följs upp genom att skolledningen går igenom alla årskurser inför betygssättning, samt att detta tas vidare till arbetsplatsträffar. Några lärare säger att de på eget initiativ diskuterar kunskapsresultat och lämnar sin analys till rektorn. I de ämnen som inte har nationella prov säger lärare att de analyserar resultat i ämnesgrupper löpande under terminen, men att detta vanligtvis inte rapporteras till skolledningen. Det framgår av intervjuer med lärare att de flesta intervjuade lärare inte vet vilka resultat rektorn följer upp och vad uppföljningen av skolans kunskapsresultat visar, även om någon lärare säger att de får en sammanställning av skolledningen. Rektorn bekräftar att lärare inte är delaktiga i analys av skolans kunskapsresultat på skolnivå och att detta är något som skolan behöver utveckla.

Undervisningen följs enligt lärare och rektorn upp genom diskussioner med förstelärare eller lektionsbesök av skolledningen, men både lärare och rektorn säger att lektionsbesök inte sker så ofta på högstadiet. Enligt rektorn analyseras undervisningens genomförande i ledningsgruppen, men rektorn säger att hen vill inkludera lärarna även i detta arbete. Rektorn och lärare berättar att rektorn följer upp förutsättningar för undervisningen i exempelvis medarbetarsamtal. Några lärare uppger att skolans resultat analyseras i relation till lärares förutsättningar och ger exempel på att speciallärare tillsatts efter att ett sådant behov identifierats.

Enligt Skolverkets statistik var andelen elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 6 läsåret 2017/18 86,0 procent, vilket var högre än i riket (77,1 procent). Motsvarande andel i årskurs 9 var samma läsår 67,3 procent, vilket var lägre än i riket (75,6 procent). Av de ämnen som alla elever läser hade teknik (9,7) den lägsta betygspoängen i årskurs 9 läsåret 2017/18. Svenska som andra språk var lägre men läses inte av alla elever. Enligt rektorn beror resultaten på att skolan inte har haft behöriga lärare i dessa ämnen. Rektorn, lärare och elevhälsans representanter berättar att aktuella utvecklingsåtgärder, baserade på uppföljning och analys av resultat, bland annat inkluderar arbete med ledarskap i klassrummet samt en kommungemensam satsning på utmanande lärande. Några lärare säger att denna satsning inte är förankrad i verksamhetens behov och att de istället önskar annan fortbildning. Skolledningen instämmer till viss del i att den kommungemensamma satsningen inte svarar mot skolans behov, men rektorn uppger att eftersom den utgår från en nulägesanalys av skolan kan den ändå inriktas mot det som skolan behöver.

Resursfördelning

Vad gäller resursfördelning säger rektorn att detta följs upp på elevhälsomöten varje vecka och att det går att omfördela stödresurser vid behov. Elevhälsans

representanter uppger att de har insyn i hur personella resurser fördelas på skolan och att de även är involverade i uppföljning av resursfördelningen. Några lärare berättar att de ibland får information om resursfördelning vid arbetsplatsträffar, samt att det finns en specialpedagoggrupp som fördelar resurser utifrån information från lärare. Andra lärare uppger att de inte vet något om hur resurser fördelas och att det är otydligt hur personalresurser fördelas mellan elever.

Uppföljning av värdegrund i undervisningen

Lärare säger att rektorn inte följer upp hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen. Det framgår av intervju med rektorn att skolledningen i viss mån följer upp värdegrundsarbetet i undervisningen vid klassrumsbesök och genom dialog med förstelärare, men rektorn uppger att det görs för lite. Rektorn säger att det behöver göras mer för att värdegrundsarbetet ska genomsyra alla ämnen. Enligt rektorn och elevhälsans representanter ska lärarna arbeta med värdegrundsteman på mentorstiden, men elevhälsans representanter säger att det inte har blivit så och att skolan behöver arbeta mer med värdegrundsfrågor. I Skolenkäten för elever i årskurs 9 (våren 2018) låg skolans indexvärde lågt jämfört med samtliga medverkande skolenheter inom områdena *Grundläggande värden i undervisningen/lärandet* och *Grundläggande värden på skolan*. Inom *Grundläggande värden i undervisningen/lärandet* hade också den största försämringen skett jämfört med 2016.¹ Lärare på högstadiet ger i intervju exempel på hur de arbetar med värdegrund i undervisningen, men de säger att eleverna kanske inte uppfattar detta.

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet

Skolinspektionens granskning visar att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet med ett fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att samverkan mellan lärare sker vid arbetslagsmöten och i ämnesgrupper. Representanter för elevhälsan berättar att olika personalgrupper samverkar vid exempelvis temaarbeten, samt att specialpedagog och speciallärare handleder lärare.

¹ Index för *Grundläggande värden i undervisningen/lärandet* var 4,2 av 10 (index 5,9 för samtliga elever i årskurs 9 som deltog i enkätomgången). Index för *Grundläggande värden på skolan* var 5,7 av 10 (index 6,1 för samtliga elever i årskurs 9 som deltog i enkätomgången).

Lärare uppger att rektorn ger förutsättningar för kollegialt lärande genom att avsätta tid för ovanstående möten. Det framgår av intervjuer med rektorn och lärare i de lägre årskurserna att dessa auskulterar hos varandra och har fått tid för att arbeta med kooperativt lärande under ledning av förstelärare. Lärare i årskurserna 7-9 säger att deras kollegiala lärande sker i ämnesgrupper varannan vecka, men både lärare och elevhälsans representanter uppger att ämnesgrupperna träffas alltför sällan. Även rektorn instämmer i att tiden för ämnesgrupperna behöver ökas. Vidare framgår det av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsans representanter, liksom av inkommen dokumentation, att skolan ingår i den ovannämnda kommungemensamma satsningen på utmanande lärande.

Uppföljning av det kollegiala lärandet sker, enligt intervju med några lärare, genom klassrumsbesök av förstelärare och skolledning samt i samtal med biträdande rektor. Andra lärare säger att det kollegiala lärandet inte följs upp. Rektorn bekräftar att det kollegiala lärandet inte följs upp för närvarande, men säger att skolledningen har haft samtal med försteläraren som deltagit i auskultationerna på lågstadiet.

Lärare uppger i intervjun att skolans rutiner, arbets- och förhållningssätt är tydliga, även om några lärare säger att många direktiv kommer från förvaltningen utan att det är tydligt varför de ska arbeta på ett visst sätt. Rektorn uppger att skolan har gemensamma regler och rutiner och att dessa följs av lärare. Rektorn säger även att skolledningen initierat ett arbete med struktur och ledarskap i klassrummet som ännu inte är helt implementerat.

Läsåret 2017/18 var andelen heltidstjänster med lärarlegitimation och behörighet i ämnet 70 procent, enligt Skolverkets statistik. Enligt inkommen lärarförteckning för höstterminen 2018 saknar 29 procent av lärarna behörighet i något undervisningsämne eller årskurs. Flertalet intervjuade lärare berättar att obehöriga lärare introduceras av rektorn och ges handledning. Rektorn uppger att obehöriga lärare får hjälp och stöd av ämneslärare och biträdande rektorer, att obehöriga lärare deltar i fortbildning och får stöd i arbetet med bedömningar, samt att de har tillgång till skolans pedagogiska plattform.

Rektorn leder inget strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete för att säkerställa att alla elever ges samma förutsättningar oavsett könstillhörighet. Detta beskrivs nedan under rubriken Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn systematiskt leder och styr ett skolövergripande, strategiskt jämställdhetsarbete så att alla elever oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas. I detta ingår att följa upp hur jämställdhet, som en del av värdegrunden, integreras i undervisningen.

Granskningen visar att enstaka insatser görs på jämställdhetsområdet, men att rektorn inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete så att alla elever ges samma förutsättningar oavsett könstillhörighet.

Av läroplanen framgår att arbete med jämställdhet ingår i skolans värdegrund och demokratiuppdrag. Enligt läroplanen ska skolan aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmönster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. I detta ingår att eleverna genom utbildningen ska utveckla en förståelse av hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmönster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor. Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.²

Lärare säger i intervju att rektor inte har initierat några diskussioner om kön eller jämställdhet. Rektorn bekräftar att hen inte leder något strategiskt jämställdhetsarbete. Vidare säger lärare att rektorn inte följer upp om undervisningen är jämställd. Lärare och representanter för elevhälsan uppger att det inte pågår något övergripande jämställdhetsarbete på skolan, även om lärare ibland tar upp

² Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr11), 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, 2.8 Rektorns ansvar.

jämställdhetsfrågor i undervisningen. Rektorn säger att jämställdhetsfrågor delvis behandlas inom ett nyligen initierat projekt om sexuella kränkningar.

Intervjuade elever säger att det inte spelar någon roll om man är flicka eller pojke för vad man får göra på skolan och att lärare inte behandlar flickor och pojkar olika, men några elever säger att pojkarna upplever att flickorna får igenom mer av sina förslag och önskemål i klassen. Yngre elever berättar att de inte pratar om flickors och pojkars rättigheter i skolan, medan äldre elever beskriver att de vid enstaka tillfällen har pratat om exempelvis trakasserier eller haft ett arbetsområde om jämställdhet.

Elevhälsans representanter och några lärare uppger i intervju att alla elever ges samma förutsättningar och lärare ger som exempel att de delar in elever i könsblandade arbetsgrupper. Några andra lärare säger emellertid att det finns mönster på skolan som kan missgynna elever utifrån kön på så sätt att mest resurser läggs på stökiga pojkar, trots att det kan finnas andra elever som behöver resurserna. Lärare uppger att detta är något som de pratar om i kollegiet, men inte med skolledningen. Rektorn säger också att elevhälsoteamets uppföljningar visar att pojkar får mer stöd än flickor.

Läsåret 2017/18 hade flickor i årskurs 6 högre genomsnittlig betygspoäng än pojkar i nio ämnen medan det omvända gällde i sex ämnen. I årskurs 9 hade flickor högre genomsnittlig betygspoäng än pojkar i samtliga ämnen utom engelska. Flickors genomsnittliga meritvärde läsåret 2017/18 var 208,4 medan pojkars genomsnittliga meritvärde var 182,7. Även om detta är lägre än motsvarande siffror för riket, är skillnaderna mellan pojkar och flickor i paritet med dem i riket. Som Skolinspektionen tidigare nämnt framgår det av intervjuer med rektorn och lärare att lärare endast i viss mån är delaktiga i uppföljning av skolans kunskapsresultat. Det framkommer också i intervjuer med lärare att skolledningen inte har tagit upp frågan om skillnader mellan gruppen flickor och gruppen pojkar avseende kunskapsresultat eller initierat några särskilda insatser för att stärka pojkarnas resultat. Rektorn uppger dock i intervju att skolledningen i dialog med försteläraren följer upp skillnader mellan gruppen flickor och gruppen pojkar vad gäller kunskapsresultat och att analysen visar att flickorna är mer uthålliga. Rektorn säger att skolledningen har diskuterat detta och att de i vissa fall har en dialog med enskilda lärare om huruvida lärarens undervisning gynnar en viss kategori elever. Det framgår av intervju med rektor att det inte finns en gemensam strategi för hur personalen ska arbeta för att göra undervisningen intressant för alla elever oavsett könstillhörighet.

Mot ovanstående bakgrund rekommenderar Skolinspektionen att rektorn ser till att ett skolövergripande, strategiskt jämställdhetsarbete utvecklas och förankras i skolan.

Ett sådant arbete bör fokusera på att alla elever, oavsett könstillhörighet, ges samma förutsättningar att lära och utvecklas, samt att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.³ Forskning visar exempelvis att skillnader i studieresultat mellan pojkar och flickor handlar om "komplexa samspel av samhälleliga och sociokulturella faktorer i form av 'pojkkulturer', 'antipluggkulturer, förväntningar från vuxenvärlden och kamrater, motivationsaspekter etcetera."⁴ För att alla elever ska ges samma förutsättningar bör rektor, som en del i en uppföljning av värdegrundsuppdraget, systematiskt följa upp att all personal på skolan verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete. Efter uppföljning och analys av verksamheten utifrån ett jämställdhetsperspektiv behöver rektor sedan besluta om lämpliga utvecklingsåtgärder.⁵

Undervisning

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden 5. Kursplaner med kunskapskrav

³ Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr11), 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning

⁴ Håkansson, J. och Sundberg, D. (2012) *Utmärkt undervisning: Framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning*, Stockholm: Natur och kultur, s 107.

⁵ Skolverket (2012) *Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet*, Skolverkets allmänna råd med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet, Stockholm: Fritzes.

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att eleverna i flera avseenden får en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål. Undervisningen är i huvudsak varierad med ett aktivt lärarstöd och lärare arbetar på olika sätt för att stärka elevers motivation och självförtroende. Undervisningen anpassas i huvudsak för att utmana och stimulera alla elever och elever ges i viss utsträckning möjlighet till reflektion samt delaktighet i planering och utvärdering av undervisningen. Vidare är undervisningen till viss del strukturerad och målfokuserad, men det framgår av granskningen att undervisningens syfte och mål inte alltid är tydligt för eleverna.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt det underlag myndigheten har samlat in under besöket.

I huvudsak varierad undervisning med aktivt lärarstöd

Granskningen visar att undervisningen i huvudsak är varierad och att eleverna ges ett aktivt lärarstöd. Elever och lärare säger att undervisningen överlag är varierad. Några elever berättar exempelvis att de ofta arbetar i basgrupper eller enligt EPA-modellen (enskilt, par, alla). Rektorn uppger att det finns variation i undervisningen, men att variationen är mindre i vissa ämnen och att några lärare behöver bli bättre på att variera undervisningen. Under flera av de observerade lektionerna förekommer variation i arbetsformer, såsom aktivitet i helklass, enskilt arbete och arbete i grupp och i par. Exempel ses på lektioner där lärarledda genomgångar kombineras med filmvisning och individuellt arbete, eller med diskussioner i par och helklass. Vid någon lektionsobservation förekommer enbart enskilt arbete.

Elever uppger i intervjuer att de får den hjälp de behöver. I intervju säger elever och lärare att eleverna även uppmanas att hjälpa varandra och lärare säger vidare att de stöttar elever i att vara resurser för varandra vid grupparbeten. Rektorn uppger emellertid att lärarna behöver bli bättre på att gå runt och ge formativ återkoppling när eleverna arbetar. Vid observerade lektioner ser Skolinspektionen exempel på att lärare fångar upp elevers frågor och besvarar dem genom att förtydliga, ge exempel eller repetera det som tidigare sagts. När elever arbetar rör sig lärare i klassrummet och ser till att alla elever har förstått uppgiften och har något att göra. Lärare går också runt och lyssnar till elevernas samtal då de diskuterar i grupp eller par. De flesta lärare förklarar för, resonerar med och ger feedback både till de elever som räcker upp handen och till de som inte gör det. Elever söker också själva upp lärare i klassrummet för att ställa frågor.

Lärare arbetar med att stärka elevers motivation och självförtroende

Granskningen visar att lärare på olika sätt arbetar för att stärka elevers motivation och självförtroende. Några elever säger i intervju att lärare är positiva och uppmuntrar genom att exempelvis skoja, eller genom att låta elever ta paus om det är en lång lektion. Av intervju med äldre elever framgår att lärare motiverar dem genom att ibland låta dem välja själva hur de vill arbeta. I elevintervju framkommer också att lärare säger att det inte gör något om det blir fel. Någon elev säger att man kan få hoppa över uppgifter om man tror att man inte klarar dem, medan någon annan elev säger att läraren då försöker förklara och peppa en att lösa uppgiften. Elever berättar också att de kan få förenklade uppgifter om de känner sig osäkra. Vid observerade lektioner ses flera exempel på att lärare välkomnar elevernas lösningsförslag och ger uppmuntrande respons även på svar som inte är helt korrekta.

Lärare säger i intervju att de uppmuntrar eleverna bland annat genom att uppmana dem att ge varandra konstruktiv kritik och beröm, genom att använda humor och genom att ge individuell stöttning och bekräftelse. Elevhälsans representanter uppger att lärarna har höga förväntningar på eleverna och inte bara kontaktar vårdnadshavare när det är problem utan också för att berätta positiva saker. Rektorn säger i intervjun att hen räknar med att lärarna ska ha höga förväntningar på eleverna, samt att personalen har haft en diskussion om ordval och hur de ska prata om eleverna.

Undervisningen anpassas för att utmana och stimulera alla elever

Granskningen visar att undervisningen i huvudsak anpassas för att utmana och stimulera alla elever. Det framgår av intervju med elever att de får hjälp av läraren om de tycker att något är svårt. Elever säger vidare att läraren kan ta bort vissa delar av uppgiften, att man kan få gå till specialläraren, eller att läraren kan försöka förklara på ett annat sätt. I intervju uppger lärare att de använder pedagogiska hjälpmedel och att de anpassar arbetsformer och material för elever som har svårt med en uppgift. Elevhälsans representanter säger emellertid att alla elever inte får de extra anpassningar som de behöver. Under de observerade lektionerna arbetar alla elever med samma eller liknande uppgifter, men flera uppgifter är av öppen karaktär eller utformade på ett sådant sätt att eleven i viss mån kan välja svårighetsgrad.

Elever uppger i intervjuer att de ibland arbetar med olika uppgifter på lektionerna och att det i något ämne finns olika grupper för elever som lär sig på olika sätt eller arbetar på olika nivåer. Om de snabbt blir klara med en uppgift säger intervjuade elever att de exempelvis får göra klart något eller arbeta med andra uppgifter från en lista på tavlan. Några elever säger att det finns svårare uppgifter i alla ämnen, medan andra elever säger att det bara finns i vissa ämnen. Äldre elever berättar att de, när de är

klara med en uppgift, får extra uppgifter som ofta är fördjupande eller svårare, men att det också kan handla om att förbättra en uppgift eller att repetera inför ett prov. Vid några observerade lektioner blir flera elever klara snabbt med de uppgifter som läraren skrivit på tavlan. Läraren ger dem då ytterligare uppgifter på samma tema.

Lärare och elevhälsans representanter bekräftar i intervju överlag elevernas uppfattningar om hur lärare arbetar med anpassningar och utmaningar. Rektorn ger i intervjun exempel på att lärare tar hänsyn till elevers behov och förutsättningar genom att några elever har tillgång till ett digitalt klassrum med individuellt anpassade uppgifter som kan vara både lättare och svårare. Rektorn berättar också att några elever läser engelska på gymnasiet.

Elever ges viss möjlighet till reflektion och ansvar för det egna lärandet

Granskningen visar vidare att elever i viss utsträckning ges möjlighet till reflektion och ansvar för det egna lärandet. Elever och lärare säger i intervju att eleverna i vissa ämnen får diskutera olika möjliga svar och lösningar. Lärare uppger att elever även kan få välja olika strategier för att lösa en uppgift, exempelvis genom val av redovisningsform. Rektorn säger att skolläringen i dialog med lärarna har börjat utveckla lärares frågeteknik i syfte att uppmuntra reflektion hos eleverna. På flera observerade lektioner ses exempel på hur eleverna arbetar med reflektionsfrågor som de först får fundera på själva, för att sedan diskutera dem i par och slutligen i helklass. Vid dessa observerade tillfällen poängterar läraren att detta är frågor där det inte finns rätt eller fel svar.

Av intervjuer med rektor, lärare och elever framgår att eleverna i viss mån får reflektera kring det egna lärandet genom veckans mål och individuella mål, exempelvis i form av en målfjäril i de lägre årskurserna. Elever säger också att de får veta om de lärt sig det de ska vid utvecklingssamtal och när lärare rättar deras prov och uppgifter. Rektor, lärare och elevhälsans representanter uppger att det finns loggböcker i en del ämnen där eleverna reflekterar över sitt eget lärande. Rektorn säger emellertid att lärarna behöver bli bättre på att låta elever reflektera över det egna lärandet och att detta är något som personalen ska arbeta med inom en kommande fortbildning. Vidare berättar rektorn att skolan arbetar med att låta eleverna ta ansvar för sitt eget lärande genom att yngre elever inte har givna läxor utan att de själva får se till att veckans uppgifter blir gjorda.

Elever ges visst inflytande i undervisningen

Granskningen visar att elever i viss mån är delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. Några elever säger i intervju att de får vara med och påverka

undervisningen på så sätt att de exempelvis får komma med önskemål, rösta mellan olika alternativ eller välja om de vill arbeta ensamma eller i par. Lärare säger att eleverna ibland deltar i planering av undervisningen genom exempelvis klassråd, spontana förslag eller ett upplägg baserad på Veta, önska, lära (VÖL). Flera lärare säger att eleverna kan få välja mellan olika arbetsformer, men däremot inte påverka innehållet. Några representanter för elevhälsan säger också att eleverna inte har så stor möjlighet att välja innehåll eller genomförande. Rektorn uppger att elever ibland är delaktiga i planering av lektioner, men rektorn säger att det är svårt att få elever att känna sig delaktiga och att lärarna behöver tydliggöra delaktigheten för eleverna.

I intervju berättar några elever vidare att lärare ibland frågar hur de tycker att en lektion har varit och om det har varit arbetsro, eller att lärare brukar fråga efter deras åsikter efter att de exempelvis har provat ett nytt arbetssätt. Elever säger att lärarna tar hänsyn till deras synpunkter. Överlag bekräftas detta i intervjuer med lärare. Någon lärare berättar exempelvis att hen gör enkäter vid terminsslut och någon annan säger att hen utvärderar muntligt med eleverna efter ett arbetsområde. Rektorn och lärare uppger emellertid att det inte finns någon gemensam form för utvärdering, utan att lärare arbetar med detta på olika sätt. Någon observerad lektion avslutas med att lärare ställer frågor om hur det gått för eleverna och i ett fall får eleverna utvärdera lektionen, arbetssättet och sitt lärande genom att välja gröna, gula, eller röda smileys på en smartboard.

Strukturerad och målfokuserad undervisning i vissa klassrum

Granskningen visar att undervisningen till viss del är strukturerad och målfokuserad, men att syfte och mål inte alltid är tydligt för eleverna. Detta beskrivs nedan under rubriken Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor och lärare förstärker och utvecklar arbetet med lektionsstruktur och tydliggörande av mål och syfte i undervisningen.

Granskningen visar att undervisningen till viss del är strukturerad och målfokuserad och att det på skolan pågår ett arbete med att utveckla struktur och syfte i undervisningen, men granskningen visar också att syfte och mål med olika arbetsmoment och aktiviteter inte alltid är tydligt för eleverna.

Enligt 5 kap. 2 § skolförordningen ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen. Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.⁶

Såväl rektorn som elevhälsans representanter uppger i intervju att det har beslutats att alla lärare ska arbeta på ett visst sätt vad gäller lektionsstruktur och ledarskap i klassrummet, men de säger att alla lärare inte följer detta arbetssätt. Elevhälsans representanter säger att strukturen är bättre på vissa lektioner än andra och rektorn ger exempel på hur skolledningen arbetar med lärare som behöver stöd i att hålla strukturerade och målfokuserade lektioner. De observerade lektionerna struktureras utifrån en inledande genomgång av lektionsinnehåll, genomförande, samt en kortfattad avslutning.

Elever säger i intervju att de vet vad de ska lära sig genom att läraren berättar hur man gör och visar exempel. Några yngre elever berättar att lärare har pratat om mål och att målen finns uppsatta i klassrummet, medan andra elever säger att lärare inte pratar så mycket om det. Äldre elever berättar att kunskapskraven finns tillgängliga på skolans lärplattform, samt att eleverna har tillgång till pedagogiska planeringar i en del ämnen. Elever säger att det i enstaka ämnen är otydligt vad de ska lära sig. Några yngre elever ger vardagsnära exempel på varför de ska lära sig det de arbetar med i vissa ämnen. Äldre elever säger att lärarna förklarar syftet om eleverna frågar, men elever säger att de annars inte pratar om varför de ska lära sig vissa saker.

Lärare uppger i intervju att de pratar om mål och går igenom planeringar vid starten av ett nytt arbetsområde. Lärare säger vidare att syfte och mål finns tillgängligt för eleverna i den pedagogiska planeringen, men lärare säger att det ibland kan vara svårt att få eleverna att förstå syftet. I intervju bekräftar rektorn att syftet inte alltid är tydligt för eleverna. Rektorn säger att skolan behöver utveckla arbetet med att tydliggöra syfte i undervisningen och att detta är ett av målen med den nyligen påbörjade fortbildningen om utmanande lärande. Rektorn säger vidare att hen

⁶ Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr11), 2.8 Rektorns ansvar.

säkerställer att syfte överensstämmer med läroplan och kursplaner genom att diskutera med lärare och genom att lärarna använder pedagogiska planeringar och matriser. Rektorn säger dock att matriserna behöver utvecklas för att bli mer likvärdiga.

Mot denna bakgrund rekommenderar Skolinspektionen att rektorn och lärare förstärker och utvecklar det påbörjade arbetet med lektionsstruktur och tydliggörande av mål och syfte i undervisningen. Av skolförfattningarna framgår att undervisningen ska vara målstyrd, lärarledd och strukturerad. Forskning visar också att ett kännetecken för god undervisning är att den har ett tydligt syfte, är välorganiserad och planerad. Läraren behöver kontinuerligt ange målen för lärandet och syften med olika aktiviteter samt strukturera innehållet i undervisningen på ett tydligt sätt. Det har alltså betydelse för elevernas resultat att undervisningen tydligt pekar ut riktning för lärandet genom målrelatering, struktur och förankring i aktuella styrdokument.⁷

Trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan har i flera delar ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att rektor och lärare i huvudsak bedriver ett samlat och medvetet arbete kring trygghet och studiero,

⁷ Skolinspektionen (2010) *Framgång i undervisning: En sammanställning av forskningsresultat som stöd för granskning på vetenskaplig grund i skolan*, Stockholm: Skolinspektionen, s. 8.

men att det finns en variation i arbetet som medför att undervisningen inte alltid präglas av studiero.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt det underlag myndigheten har samlat in under besöket.

Ett i huvudsak medvetet arbete med att skapa trygghet

Granskningen visar att det på skolan i huvudsak finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet, men att det också finns personal som inte följer de beslutade arbetssätten. Av intervjuer med rektorn, lärare och representanter för elevhälsan framgår att elevernas trygghet kartläggs genom enkäter, hälsosamtal i årskurs 4 och 8, samt genom trygghetsvandring i de lägre årskurserna. Elevhälsans representanter säger att skolans kartläggning visar att en majoritet av eleverna är trygga. Även rektorn säger att tryggheten överlag är god på skolan. I intervjuer med rektorn, några lärare och representanter för elevhälsan framkommer dock att kartläggningen har visat att elever upplever vissa platser som mindre trygga och att personal därför närvarar i omklädningsrum och korridorer, vid bussen och i matsalen. Av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsans representanter framgår vidare att ett bemannat kafé har öppnat i skolans högstadiesedel och att skolan även har fadderverksamhet och åldersblandade aktiviteter i vissa årskurser. Några lärare säger att de inte känner till om åtgärder har vidtagits utifrån enkätresultaten.

På Skolinspektionens fråga till eleverna gällande vad personalen gör för att de ska känna sig trygga, säger eleverna att de har regler, att det alltid finns vuxna i närheten och att de vuxna stoppar bråk när de ser detta. Lärare säger i intervju att de pratar med elever om trygghet på mentorstiden en gång i veckan, att de lyssnar på eleverna och tar tag i saker om något händer. Några lärare uppger emellertid att all personal på skolan inte ingriper vid händelser och inte heller följer det arbetssätt kring trygghet som anges i skolans planer. Enligt några lärare behövs det även fler vuxna i matsalen och i korridorerna, men rektorn säger i intervju att hen inte ser ett sådant behov.

Elever berättar vidare i intervjuer om ett par incidenter som tidigare skett på skolgården och som har gjort dem rädda. De säger att de inte har fått veta så mycket om vad som hänt vid dessa tillfällen och att de skulle vilja veta mer. I intervju bekräftar lärare och rektorn att det har inträffat incidenter som uppmärksammats bland annat i sociala medier och som personalen har hanterat och pratat med eleverna om, men rektorn säger att skolan inte kunnat gå ut med detaljer om det som inträffade. Det framkommer i intervju med lärare att skolgården är indelad i områden stadiesvis, men elevhälsans representanter säger att det är svårt att ha överblick över skolgården.

Representanter för elevhälsan säger vidare att det finns rastvakter ute men att det ändå händer saker. När Skolinspektionen berättar att det har inkommit signaler till Skolinspektionen om att utomhusmiljön upplevs otrygg, säger rektorn att personalen är ute så mycket de kan och att skolan har begränsat vilka platser som eleverna får vistas på. Enligt rektorn finns det tillräckligt med vuxna på skolgården, dels rastvakter som har uppsikt över eleverna och dels annan personal som har i uppdrag att aktivera eleverna.

I Skolenkäten våren 2018 för elever i årskurs 5 var värdena överlag något lägre än medelvärdena för samtliga medverkande skolor inom områdena *Trygghet* och *Förhindra kränkningar*. För elever i årskurs 9 var indexvärde inom området *Trygghet* i nivå med indexvärdet för samtliga medverkande skolor, medan indexvärde inom området *Förhindra kränkningar* låg något under indexvärdet för samtliga medverkande skolor.⁸ Även i enkäten för vårdnadshavare var indexvärde lägre i förhållande till samtliga medverkande skolor inom området *Förhindra kränkningar*.⁹ Flera elever säger i intervju att det är en trygg skola, även om någon elev säger att det inte alltid är tryggt på rasten och några yngre elever säger att det är stökigt på högstadiet. I intervjun framkommer att någon lärare känner till att yngre elever ibland tycker att det är obehagligt att gå till skolsköterskan och biblioteket, eftersom dessa är belägna i högstadiets lokaler.

Variation i arbetet med att skapa studiero

Granskningen visar att rektor och lärare i huvudsak bedriver ett samlat arbete kring studiero och med att vidta ändamålsenliga åtgärder för att skapa en lugn miljö, men att det finns en variation i arbetet som medför att utbildningen inte alltid präglas av studiero. Detta beskrivs nedan under rubriken Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

⁸ Index för *Trygghet* var 7,9 av 10 (index 7,8 för samtliga elever i årskurs 9 som deltog i enkätomgången). Index för *Förhindra kränkningar* var 5,8 av 10 (index 6,6 för samtliga elever i årskurs 9 som deltog i enkätomgången).

⁹ Index 6,8 av 10 (index 7,8 för samtliga vårdnadshavare grundskola som deltog i enkätomgången).

- Att rektorn tillsammans med lärare och övrig personal på skolan fortsätter att utveckla det samlade arbetet kring studiero och ser till att alla lärare vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa en lugn miljö.

Skolinspektionens granskning visar att rektor och lärare i huvudsak bedriver ett samlat arbete kring studiero och med att vidta ändamålsenliga åtgärder för att skapa en lugn miljö, men att det finns en variation i arbetet som medför att utbildningen inte alltid präglas av studiero.

Av 5 kap. 3 och 5 § skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att eleverna tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero, samt att ordningsregler ska finnas för varje skolenhet och utarbetas under medverkan av eleverna. I 5 kap. 6-24 §§ skollagen anges hur rektor och lärare får agera för att komma tillrätta med en elevs ordningsstörande uppträdande.

Av intervju med rektorn framgår att arbetet med studiero är kopplat till trygghetsarbetet och rektorn säger att personalen arbetar utifrån en konsekvenstrappa som alla känner till. I intervjun uppger lärare att de har en samsyn om vad studiero är och att de pratar om studiero i arbetslagen. Lärare säger att de skapar studiero genom att exempelvis prata lågmält, låta elever arbeta i mindre grupper och låta elever lyssna på musik. Både rektorn, flera lärare och elevhälsans representanter berättar vidare att det finns gemensamma strategier för studiero som inkluderar struktur och ledarskap i klassrummet, något som rektorn initierat. Representanter för elevhälsan säger att de inte ser någon effekt av arbetet med det pedagogiska ledarskapet, men att mellanstadiets arbete med kooperativt lärande har gett positiv effekt på studieron.

I intervju säger lärare att eleverna är delaktiga i arbetet kring studiero genom att lärarna exempelvis har en dialog med eleverna om deras behov, att de uppmärksammar när arbetet fungerar bra och uppmanar elever att påminna varandra om studieron. Några elever säger i intervju att de är med i arbetet med att skapa studiero och att de har pratat om ordningsregler, medan några elever säger att de inte har ordningsregler i sin klass. Elevhälsans representanter uppger att eleverna inte är delaktiga i arbetet med att förbättra studieron, även om eleverna har varit med och utvärderat studieron.

Elever berättar i intervju att det ofta är lugnt på lektionerna men att det kan bli stökigt ibland, exempelvis då de har vikarier eller vissa lärare. Värdena i Skolenkäten våren 2018 för årskurs 5 låg under medelvärde i jämförelse med samtliga medverkande

skolenheter vad gäller påståendet "Jag har studiero på lektionerna", men något över medelvärde i jämförelse med samtliga medverkande skolenheter för påståendet "På lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet".¹⁰ I Skolenkäten för elever i årskurs 9 liksom för vårdnadshavare, var indexvärdet lägre än indexvärde för samtliga medverkande skolor inom området *Studiero*.¹¹ Lärare uppger i intervju att studieron varierar men att den generellt är god, medan elevhälsans representanter säger att eleverna hade mått bättre och lärt sig mer med bättre studiero. Rektorn säger i intervjun att studieron överlag är god men att det kan finnas problem på högstadiet, samt att personalen arbetar med vissa klasser genom samtal och samverkan med vårdnadshavare.

Intervjuade lärare uppger att de hanterar ordningsstörningar olika beroende på orsak och elev, exempelvis genom att låta en elev ta en paus och gå ut. Det framgår emellertid av elevintervju att olika lärare är olika bra på att säga till när elever stör varandra, och att elever inte alltid lyssnar när lärare säger till. Även några lärare säger att studieron ser olika ut i olika klassrum eftersom alla lärare inte agerar på samma sätt. Rektorn säger att vissa lärare väntar för länge innan de tar tag i problemen och att skolledningen pratar med lärarna om detta.

Under de flesta observerade lektioner kan eleverna arbeta ostört. På flera lektioner påminner lärare eleverna om att tänka på arbetsron innan de sätter igång att arbeta. Vid de flesta tillfällen då ljudvolymen ökar eller elever rör sig i klassrummet reagerar lärarna, exempelvis genom att säga till eller använda sig av signal för tystnad, vilket oftast leder till att det blir lugnare i klassrummet.

Mot bakgrund av att intervjuer visar att alla lärare inte ingriper lika tydligt vid ordningsstörningar rekommenderar Skolinspektionen att rektorn tillsammans med lärare och övrig personal på skolan fortsätter att utveckla det samlade arbetet kring

¹⁰ Medelvärde för "Jag har studiero på lektionerna" var 5,1 av 10 (medelvärde 6,1 för samtliga elever i årskurs 5 som deltog i enkätomgången). Medelvärde för "På lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet" var 4,4 av 10 (medelvärde 4,0 för samtliga elever i årskurs 5 som deltog i enkätomgången).

¹¹ Index i enkäten till elever var 4,3 av 10 (index 5,3 för samtliga elever i årskurs 9 som deltog i enkätomgången). Index i enkäten till vårdnadshavare var 4,7 av 10 (index 6,1 för samtliga vårdnadshavare grundskola som deltog i enkätomgången).

studiero och ser till att alla lärare vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa en lugn miljö.

Skolinspektionen visar i en kvalitetsgranskning att studiero främjas av tydliga lektionsstrukturer och ett tydligt ledarskap i klassrummet. Lärare behöver med andra ord tänka på att deras arbete med att planera, genomföra och utvärdera undervisningen är avgörande för vilka förutsättningar som skapas för studiero.¹² Elever som inte blir tankemässigt utmanade och stimulerade på lektionerna riskerar att bli omotiverade, uttråkade och ibland stökiga. Motsvarande gäller om elever inte får det stöd de behöver för att kunna följa undervisningen.¹³

För att åstadkomma ett effektivt arbete med studiero behöver rektor se till att skolans processer, överenskommelser och rutiner är tydliga för lärarna och att det finns väl fungerande forum för lärarna att diskutera och komma överens om gemensamma strategier och förhållningssätt kring hur studiero ska skapas och upprätthållas. För rektor är det viktigt att följa upp hur lärarna upplever att arbetet kring studiero fungerar.¹⁴

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

¹² Skolinspektionen (2016) *Skolans arbete för att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också*, Stockholm: Skolinspektionen.

¹³ Skolinspektionen (2014) *Stöd och stimulans i klassrummet – rätten att utvecklas så långt som möjligt*, Rapport 2014:2, Stockholm: Skolinspektionen.

¹⁴ Skolinspektionen (2016) *Skolans arbete för att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också*, Stockholm: Skolinspektionen, s. 18f.

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att rektorn i viss mån ger lärare förutsättningar att säkerställa likvärdighet i betygssättningen. Rektorn gör en analys av lärares betygssättning utifrån ett likvärdighetsperspektiv och ger i viss utsträckning förutsättningar för lärare att kvalitetssäkra omdömen och betyg, men granskningen visar också att rektorn inte för en diskussion med lärare om avvikelser i betygssättning och att alla lärare inte upplever sig få tillräckliga förutsättningar för att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt det underlag myndigheten har samlat in under besöket.

Rektorn analyserar betygssättning utifrån ett likvärdighetsperspektiv

Granskningen visar att rektorn analyserar lärares bedömning och betygssättning utifrån ett likvärdighetsperspektiv. Av intervju med lärare, elevhälsopersonal och rektorn framgår att rektorn bland annat analyserar betygsskillnader mellan årskurs 6 och 7, liksom skillnader mellan betyg och resultat på nationella prov. Rektorn säger att eleverna har högre betyg än resultat på nationella prov, vilket också framgår av Skolverkets statistik. Läsåret 2017/18 var det, i jämförelse med andra kommunala skolor i riket, en större andel av eleverna i årskurs 6 på Lyckeby kunskapscentrum som fick högre terminsbetyg än provbetyg i engelska (21,4 procent jämfört med 6,0 procent i riket) respektive svenska (38,7 procent jämfört med 18,0 procent i riket). Samma läsår var det, i jämförelse med riket, en större andel av eleverna i årskurs 9 som fick högre slutbetyg än provbetyg i religionskunskap (35,0 procent jämfört med 18,1 procent). I övriga ämnen var andelen elever med lika betyg som provbetyg större än eller i ungefärlig nivå med riket. Några lärare uppger att de diskuterar sådana diskrepanser i ämneslagen och sedan skickar reflektioner till skolledningen. Som Skolinspektionen nämnt under Rektors ledarskap finns det också skillnader i betyg mellan gruppen flickor och gruppen pojkar, vilket rektorn säger att skolledningen i vissa fall tar upp med enskilda lärare.

Rektorn uppger att skolledningen diskuterar avvikelser i bedömning och betygssättning med en representant från förvaltningen, men att denna diskussion stannar i skolledningen. Enligt rektorn behöver diskussionen nå ut till lärare och rektorn uppger att detta ska förbättras med hjälp av förstelärare. Detta anknyter Skolinspektionen till under rubriken Identifierat utvecklingsområde nedan.

Lärare ges i viss mån möjlighet att kvalitetssäkra betyg och bedömningar

Granskningen visar att lärare använder olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar samt att rektorn i viss mån ger förutsättningar för lärare att kvalitetssäkra omdömen och betyg, men att alla lärare inte upplever att de får tillräckliga förutsättningar. Detta beskrivs under Identifierat utvecklingsområde nedan.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ser till att alla lärare ges tillräckliga förutsättningar att kvalitetssäkra omdömen och betyg, samt ser till att lärarna samverkar kring bedömningsfrågor. I detta ingår också att rektorn för diskussioner med lärare baserat på skolledningens analys av avvikelser i bedömning och betygssättning.

Granskningen visar att lärare använder olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar samt att rektorn i viss mån ger förutsättningar för lärare att kvalitetssäkra omdömen och betyg, men att alla lärare inte upplever att de får tillräckliga förutsättningar.

Av 1 kap 9 § och 3 kap 14 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig och att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skolförfattningarna.

Av intervju med rektorn framgår att lärarna har mötesfria veckor i anslutning till betygssättning, men att lärare själva måste planera hur de ska använda den tiden. Lärare på låg- och mellanstadiet berättar i intervju att de diskuterar bedömningar på arbetslagsmöten, men att det inte utgör en stående punkt. Lärare på högstadiet uppger att de diskuterar bedömningar, kunskapskrav och elevexempel i ämnesgrupper. Några lärare säger i intervju att en dag avsätts för bedömningsarbete i samband med rättning av nationella prov, men att de inte får tid för att kvalitetssäkra andra omdömen och betyg. Andra lärare säger att de ges förutsättningar att stämma av bedömningar i det dagliga arbetet, även om det inte finns någon speciell tid avsatt för detta. Någon representant för elevhälsan uppger att bedömning och betygssättning diskuteras alltför sällan och att sådana diskussioner prioriteras bort till förmån för annat som händer.

Det framgår av intervjuer med lärare och rektorn att flera lärare använder Skolverkets bedömningsstöd och matriser för att säkerställa att den egna bedömningen är korrekt. Lärare säger att det på skolan finns en förstelärargrupp som diskuterar måluppfyllelse och bedömning, samt att förstelärargruppens arbete resulterat i gemensamma matriser och pedagogiska planeringar som syftar till att skapa likvärdighet. Rektorn säger emellertid att de matriser som används inte är formmässigt likvärdiga och att skolan behöver förbättra detta.

Av intervjuer med lärare och rektorn framgår vidare att lärare sambedömer nationella prov vid oklarheter och att lärare byter prov med varandra när de rättar någon enstaka del av nationella provet. Det framgår också att vissa lärare sambedömer andra elevprestationer. Lärare säger att de sinsemellan diskuterar bedömningar även i de årskurser som inte har nationella kunskapskrav eller nationella prov, exempelvis genom att bryta ner kunskapskraven årskursvis. Det framkommer i intervju med lärare och rektorn att obehöriga lärare får stöd av och sambedömer med behöriga kollegor och att det avsätts tid för detta, samt att obehöriga lärare får stöd av biträdande rektor.

Av intervju med rektorn framgår att hen har avsatt viss tid löpande över året för att diskutera kunskapskrav och bedömningar med lärare. Rektorn säger också att lärare pratar mycket med skolledningen vid betygssättning. Intervjuade lärare uppger att de stämmer av med rektorn när det gäller enskilda elever, men i övrigt uppger lärare att de inte diskuterar bedömningar med rektorn. Som nämnts ovan diskuterar skolledningen inte heller avvikelser i bedömningar och betygssättning med lärare.

Mot bakgrund av att granskningen visar att alla lärare inte anser sig ha förutsättningar att kvalitetssäkra omdömen och betyg rekommenderar Skolinspektionen att rektorn ser till att alla lärare ges tillräckliga förutsättningar för detta, samt ser till att lärarnas samverkan kring bedömningsfrågor faktiskt kommer till stånd. För att alla lärare ska ha tillräckliga förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg rekommenderar Skolinspektionen också att rektorn för diskussioner med lärare utifrån skolledningens uppföljning och analys av likvärdighet i betygssättningen. Lärare behöver regelbundet ges möjlighet att diskutera och analysera hur de bedömer elevernas kunskaper för att utveckla en samsyn på området. Sådana diskussioner kan med fördel behandla det som nämns i Skolverkets Allmänna råd, exempelvis hur man kan läsa och tolka

kunskapskraven och vad som väger tyngre vid betygssättningen, samt hur man gör när man särskilt beaktar elevernas resultat på nationella prov vid betygssättningen.¹⁵

För att ge stöd till skolorna har Skolverket tagit fram bedömningsstöd som lärare bör använda sig av, även om alla inte är obligatoriska. Bedömningsstöden är en metod för skolan att se till att bedömningarna håller en likvärdig nivå med den nationella.¹⁶ Rektor bör därför se till att lärarna använder verktyg som Skolverkets bedömningsstöd och att detta är förankrat hos alla lärare.

Rektor har en betydelsefull roll för att underlätta lärares arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Rektor behöver se till att lärare får tid och möjlighet att diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer.¹⁷

¹⁵ Skolverket (2018) *Allmänna råd med kommentarer – Betyg och betygssättning*. Stockholm: Skolverket.

¹⁶ Se aktuell information på Skolverkets hemsida (www.skolverket.se) för vilka bedömningsstöd som är obligatoriska och inte.

¹⁷ Skolverket (2018) *Allmänna råd med kommentarer – Betyg och betygssättning*, Stockholm: Skolverket, s. 22f.

På Skolinspektionens vägnar

X Cecilia Kjellman

Enhetschef

Signerat av: Cecilia Kjellman

X Anna Johansson

Föredragande

Signerat av: Anna Johansson

I handläggningen av ärendet har även Irene Arvidsson och Eva Bergenlöv medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 7 lektionsobservationer
- 3 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning har skolan ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 27 november 2018 och den 29 november 2018. Besöket genomfördes av Anna Johansson och Irene Arvidsson.

Lyckeby kunskapscentrum är en kommunal F-9-skola belägen i Karlskrona kommun. Skolan hade 542 elever i årskurs 1-9 läsåret 2017/18, varav 330 gick i årskurs 7-9. Skolan leds av en rektor och två biträdande rektorer.